

Nr 520.

Av herr **Petterson** i Degerfors, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 140, angående anslag för budgetåret 1952/53 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 140 till riksdagen den 7 mars 1952 angående anslag för budgetåret 1952/53 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m. har bland annat föreslagits inrättande av högre allmänna läroverk i Arvika, Karlshamn, Katrineholm, Kiruna, Söderhamn och Ämål. Skolöverstyrelsen har i en tidigare utredning beträffande förstatligande av kommunala gymnasier vägt olika inverkan omständigheter mot varandra och i ett utlåtande ansett, att av de städer, vilkas kommunala gymnasier böra ifrågakomma till förstatligande, även Karlskoga intager en framskjuten ställning. Statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet har i sitt yttrande till propositionen ansett, att antalet sju sådana gymnasier, som föreslagits av skolöverstyrelsen, ligger i överkant och tillstyrker förstatligande av endast de sex här ovan nämnda och utesluter alltså gymnasiet i Karlskoga. Departementschefen anför olika skäl för sitt ställningstagande. Ett av dessa skäl är, att nuvarande statliga gymnasier, som ligga närmast de sex nämnda städerna, i samtliga fall äro fullsatta i första ringen eller åtminstone så nära fullsatta, att lärjungarna vid de sex kommunala gymnasierna icke skulle kunna beredas plats utan att organisatoriska utvidgningar företagas av i stort sett samma omfattning som nämnda gymnasier. Samma sak gäller emellertid även de statliga gymnasierna i Örebro och Kristinehamn, d. v. s. de, som ligga närmast Karlskoga, i varje fall dessas treåriga reallinjer.

Departementschefen säger, att inte minst bör hänsyn tagas till den utsträckning, i vilken en kommuns ekonomiska uppoffringar för sitt kommunala gymnasium kommit även lärjungar från andra kommuner till godo. Mot detta finnes helt visst ingen avvikande mening. Men minst lika viktigt kan det väl anses vara, att hänsyn tages till de kostnader, som en stor kommun med en befolkning av övervägande små inkomsttagare får vidkännas för att kunna bereda sin egen ungdom möjligheter till gymnasiestudier. Av de sju städer, vilkas kommunala gymnasier av skolöverstyrelsen föreslagits till förstatligande, har Karlskoga den största folkmängden, vid senaste års-skiftet 31 910 invånare. Med undantag av Solna finns i riket ingen annan stad av denna storlek, som saknar högre allmänt läroverk. Däremot ha 33 stycken mindre, i de flesta fall betydligt mindre, städer sådana läroverk. I detta sammanhang bör också framhållas att i Karlskoga trots folkmängds-

siffran för närvarande icke finnes någon annan högre läroanstalt än samrealskolan och kommunala gymnasiet.

När på sin tid Eksjö, Boden, Kristinehamn och Sollefteå erhöles högre allmänna läroverk var väl främsta orsaken därtill den, att i dem voro förlagda regementen. Karlskoga är visserligen ej någon militärstad men intager ur försvarssynpunkt dock en särställning, som är av stor betydelse för landet genom förekomsten av de stora vapen- och ammunitionsindustrierna. Det beräknas, att omkring 24 000 människor i Karlskoga äro för sitt uppehälle direkt beroende av dessa industrier. Det faller av sig självt, att in- och utflyttningarna varje år äro betydande. För ej få inflyttande är det av största vikt, att barnen på platsen kunna få högre skolutbildning.

Vid början av läsåret 1951/52 uppgick hela elevantalet i samrealskolan och kommunala gymnasiet i Karlskoga till 530, vilket innebär en ökning under de senaste tio åren med 338 eller 178 %. Av allt att döma kommer denna ökning att fortsätta de närmaste åren, såvida icke lärar- och lokalbristen lägger hinder i vägen. Som jämförelse kan nämnas, att vid början av innevarande läsår hade skolorna i Katrineholm, Kiruna, Söderhamn och Åmål resp. 448, 413, 487 och 451 lärjungar. Deras lärjungeantal ha under de sistförflutna tio åren ökats med resp. 96, 27, 19 och 80 %.

Om gymnasium ej vore upprättat i Karlskoga, vore det ej heller möjligt för ungdomen där att i samma utsträckning som nu få utbildning, som leder fram till studentexamen. Av de lärjungar, vilka de senaste åren sökt inträde i realskolans första klass, komma drygt hälften från arbetarhem. Dessas ekonomiska ställning är i allmänhet ej sådan, att den tillåter några utgifter för barnens studier på andra håll, även om målsmännen i många fall kunna påräkna stöd i form av statsstipendier.

Studentexamen vid kommunala gymnasiet i Karlskoga förekom första gången vårterminen 1947. Fram till och med vårterminen 1951 har examen avlagts av sammanlagt 91 stycken, varav i ett fall efter omprövning. Tre examinander ha underkänts i den skriftliga prövningen och två i den muntliga. Även för de kringliggande orterna, bland andra Degerfors köping med över 8 000 invånare, som gränsa till Karlskoga, skulle ett högre allmänt läroverk i Karlskoga få sin stora betydelse.

Av vad här ovan anförts torde framgå, att Karlskoga behöver sitt gymnasium och att detta väl fyller sin uppgift. Jag hemställer därför,

att riksdagen måtte besluta, att ett högre allmänt läroverk i Karlskoga inrättas fr. o. m. den 1 juli 1952 under samma villkor och på samma sätt som i propositionen föreslagits för städerna Arvika, Karlshamn, Katrineholm, Kiruna, Söderhamn och Åmål.

Stockholm den 26 mars 1952.

Göran Petterson.